

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป ในด้านงานบริหารงานเทคนิค และงานบริการ

การวิจัยมีสมมติฐานดังนี้

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความแตกต่างกัน
2. บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานของห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป ซึ่งอยู่ในสายการสนับสนุนของกองโรงพยาบาลภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ศึกษาเฉพาะโรงพยาบาลทั่วไปที่มีงานห้องสมุดรวม 62 แห่งทั่วประเทศ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ ในด้าน

1. งานบริหาร แบ่งเป็น
  - งานบุคลากร
  - งานงบประมาณและการเงิน
  - งานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์
  - งานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน
2. งานเทคนิค
3. งานบริการ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายการแพทย์ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และกลุ่มบรรณารักษ์ของโรงพยาบาลทั่วไป 62 แห่ง รวม 310 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป
- ตอนที่ 2 บทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงพยาบาล และบรรณารักษ์ห้องสมุด
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด คือ 122 คน (ร้อยละ 48.8) รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท จำนวน 64 คน (ร้อยละ 25.6) และระดับปริญญาเอก จำนวน 40 คน (ร้อยละ 16.0) และผู้บริหารโรงพยาบาล มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นจำนวนมากที่สุด 82 คน (ร้อยละ 41.6) รองลงมาคือ ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 64 คน (ร้อยละ 32.5) และผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอกจำนวน 40 คน (ร้อยละ 20.3)

ถ้ารับบรรณารักษ์มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด 40 คน (ร้อยละ 75.5) รองลงมา คือ บรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับอื่นๆ (ร้อยละ 24.5) ได้แก่ ระดับอนุปริญญา ประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง (ปกศ.สูง) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวศ.) และไม่มีบรรณารักษ์ผู้ใดสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เนื่องจากคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามที่ ก.พ. กำหนดในการรับสมัครคนเข้าเป็นข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข ในตำแหน่งบรรณารักษ์ 3-5 มีวุฒิการศึกษาที่กำหนดไว้ในระดับปริญญาตรี (ตำแหน่งงานปลัดกระทรวง,

2525; 286) และเมื่อปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงพยาบาลซึ่งมีอัตราค่าจ้างบรรณารักษ์ 1 ตำแหน่ง จึงทำให้บรรณารักษ์ไม่สามารถศึกษาต่อได้ เนื่องจากไม่มีบุคลากรมาทดแทนตำแหน่งที่หายไป

1.2 ระยะเวลาการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ระยะเวลาการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุดมีระยะเวลาการทำงาน 1 - 5 ปี จำนวน 129 คน (ร้อยละ 51.6) รองลงมาคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาการทำงานตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป จำนวน 58 คน (ร้อยละ 23.2) และผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารที่มีระยะเวลาการทำงาน 1 - 5 ปี จำนวน 103 คน (ร้อยละ 52.3) รองลงมาคือ ผู้บริหารที่มีระยะเวลาการทำงาน ตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป จำนวน 39 คน (ร้อยละ 19.8)

สำหรับบรรณารักษ์ที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาในการทำงาน พบว่า บรรณารักษ์ที่ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด คือ บรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 1 - 5 ปี จำนวน 26 คน (ร้อยละ 49.1) รองลงมาคือ บรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน (ร้อยละ 35.8)

1.3 วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด คือ 122 คน (ร้อยละ 48.8) รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท จำนวน 64 คน (ร้อยละ 25.6) และระดับปริญญาเอก จำนวน 40 คน (ร้อยละ 16.0) และผู้บริหารโรงพยาบาล มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี เป็นจำนวนมากที่สุด 82 คน (ร้อยละ 41.6) รองลงมาคือ ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 64 คน (ร้อยละ 32.5) และผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอกจำนวน 40 คน (ร้อยละ 20.3)

สำหรับบรรณารักษ์มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวนมากที่สุด 40 คน (ร้อยละ 75.5) รองลงมา คือ บรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับอื่นๆ (ร้อยละ 24.5) ได้แก่ ระดับอนุปริญญา ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ปกศ.สูง) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และไม่มีบรรณารักษ์ผู้ใดสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เนื่องจากคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามที่ ก.พ. กำหนดในการรับบุคคลเข้าเป็นข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข ในตำแหน่งบรรณารักษ์ 3-5 มีวุฒิการศึกษาที่กำหนดไว้ในระดับปริญญาตรี (สำนักงานปลัดกระทรวง,

2525; 286) และเมื่อปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงพยาบาลซึ่งมีอัตราค่าจ้างบรรณารักษ์ 1 ตำแหน่ง จึงทำให้บรรณารักษ์ไม่สามารถศึกษาต่อได้ เนื่องจากไม่มีบุคลากรมาทดแทนตำแหน่งที่หายไป

1.4 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปโดยรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด 217 คน (ร้อยละ 86.8) เห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ รองลงมาคือ ห้องสมุดโรงพยาบาลเป็นแหล่งพัฒนาความรู้ของบุคลากรภายในโรงพยาบาลและชุมชน จำนวน 207 คน (ร้อยละ 82.8) และห้องสมุดโรงพยาบาลควรมีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการ จำนวน 200 คน (ร้อยละ 80.0) และพบว่า ผู้บริหารโรงพยาบาลจำนวนมากที่สุด 172 คน (ร้อยละ 87.3) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลเป็นแหล่งพัฒนาความรู้ของบุคลากรภายในโรงพยาบาลและชุมชน มีจำนวนเท่ากับผู้บริหารที่มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ รองลงมาคือ ห้องสมุดโรงพยาบาลควรมีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการ จำนวน 157 คน (ร้อยละ 79.7)

สำหรับบรรณารักษ์จำนวนมากที่สุด คือ 45 คน (ร้อยละ 84.9) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ รองลงมาคือ ห้องสมุดเป็นแหล่งที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการของหน่วยงาน มีจำนวนเท่ากับห้องสมุดโรงพยาบาลควรมีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้ดำเนินงาน จำนวน 43 คน (ร้อยละ 81.1)

1.5 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป จำแนกตามระยะเวลาการทำงานในหน้าที่

เมื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป จำแนกตามระยะเวลาในการทำงานในหน้าที่ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่ำกว่า 1 ปี จำนวนมากที่สุด 30 คน (ร้อยละ 85.8) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ สำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นระยะเวลา 1 - 5 ปี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด 113 คน (ร้อยละ 87.6) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ ในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานในหน้า

ที่เป็นระยะเวลา 6 - 9 ปี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด 28 คน (ร้อยละ 100.0) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรมีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการ และผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นระยะเวลามากกว่า 9 ปี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด 50 คน (ร้อยละ 86.2) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้า และทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการทำงานในหน้าที่ เห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ เนื่องจากกระทรวงสาธารณสุข ยังขาดนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง จึงทำให้การดำเนินงานของห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปยังไม่พัฒนา แต่จากแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 7 กระทรวงสาธารณสุขกำหนดนโยบายการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดโรงพยาบาลที่อยู่ในส่วนภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ไพจิตร ปวะบุตร, 2534: 21) จึงทำให้ในห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นในอนาคต ในขณะที่ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนรองลงมา เห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรมีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับกรอบอัตรากำลังข้าราชการพลเรือนของโรงพยาบาล ซึ่งผู้บริหารโรงพยาบาลอาจจะปรับเปลี่ยนอัตรากำลังตำแหน่งบรรณารักษ์ไปเป็นตำแหน่งข้าราชการสายการแพทย์ตามความต้องการเร่งด่วนในขณะนั้น (ประทีป เกื้อสกุล, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2541)

1.6 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป จำแนกตามวุฒิการศึกษา

เมื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวนมากที่สุด 40 คน (ร้อยละ 100.0) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ สำหรับผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด 54 คน (ร้อยละ 84.2) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ และผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด 104 คน (ร้อยละ 85.3) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดโรงพยาบาลควรได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ เช่นเดียวกัน ในขณะที่ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับอื่น ๆ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด 20 คน (ร้อยละ 83.4) มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวิชาการของหน่วยงาน ทั้งนี้ เนื่อง

จากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป อาจเคยใช้บริการห้องสมุดขนาดใหญ่และมีความทันสมัยมาก่อน จึงต้องการให้ห้องสมุดโรงพยาบาลได้พัฒนาก้าวหน้าและทันสมัยกว่าที่เป็นอยู่ เพราะยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการของโรงพยาบาลในภูมิภาคอีกด้วย

2. บทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป

2.1 ด้านการบริหาร แบ่งออกเป็น 4 งาน คือ

- 2.1.1 งานบุคลากร
- 2.1.2 งานงบประมาณและการเงิน
- 2.1.3 งานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์
- 2.1.4 งานวางแผน ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.1.1 งานบุคลากร

จากการศึกษามบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปของผู้บริหารในด้านการบริหารงาน งานบุคลากรโดยรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง (2.74) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร (3.25) การพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรห้องสมุด (3.11) และการกำหนดนโยบายด้านบุคลากรห้องสมุด (3.03) สำหรับบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง (2.92) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของการส่งเสริมบุคลากรห้องสมุดเข้าฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ (3.94) การกำหนดนโยบายด้านบุคลากรห้องสมุด (3.18) และการดูแลให้บุคลากรห้องสมุดปฏิบัติตามนโยบาย (3.17)

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านการบริหารงาน งานบุคลากรโดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (2.92) สูงกว่าผู้บริหาร (2.74) และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์ พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์สูงกว่าผู้บริหารในทุกๆ เรื่อง ยกเว้นบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้บุคลากรห้องสมุดเข้าฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ บรรณารักษ์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับมาก (3.94) ทั้งนี้เพราะการส่งเสริม

ให้บุคลากรเข้าฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้เป็นบทบาทในการบริหารงานของผู้บริหาร ที่จะทำให้นับสนับสนุนให้บุคลากรของห้องสมุดมีการพัฒนาตนเอง หันต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพและจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมแรงให้บุคลากรมีกำลังใจในการพัฒนางานของห้องสมุดและความรู้ความสามารถของบุคลากรห้องสมุดให้ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น (Stewart, 1981; Duda, 1989)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บทบาทที่สำคัญทั้งบทบาทที่ปฏิบัติจริงในงานบุคลากร ความความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและบรรณารักษ์เห็นว่า บทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร คือ การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร การพิจารณาความคิดเห็นความชอบของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด การกำหนดนโยบายด้านบุคลากรห้องสมุด และการส่งเสริมให้บุคลากรห้องสมุดเข้าร่วมประชุมวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ บทบาทในการสนับสนุนให้บุคลากรของห้องสมุดเกิดกำลังใจ สร้างความรู้สึกเชื่อมั่นในหน่วยงาน และอาชีพ เพราะได้รับเอาใจใส่จากผู้บริหารและปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (McCarthy, 1981: 8-10)

เมื่อศึกษาบทบาทที่ควรปฏิบัติในการบริหารงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปของผู้บริหารในด้านการบริหารงาน งานบุคลากรโดยรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมของผู้บริหาร (3.70) และมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ดังนี้ การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร (3.90) การกำหนดนโยบายด้านบุคลากรห้องสมุด (3.86) และการส่งเสริมให้บุคลากรห้องสมุดเข้าร่วมประชุมวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ (3.75) เรียงตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ คือ การส่งเสริมให้บุคลากรห้องสมุดเข้าร่วมประชุมวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ (4.22) การส่งเสริมบุคลากรห้องสมุดเข้าฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ (4.11) และการกำหนดนโยบายด้านบุคลากรห้องสมุด (4.09) ตามลำดับ

จากการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์ ที่มีต่อบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุดด้านงานบุคลากรในเรื่องต่างๆ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน มีเพียงบทบาทใน 3 เรื่องที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ การให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรห้องสมุด การส่งเสริมบุคลากรห้องสมุดเข้าฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ และการส่งเสริมให้บุคลากรห้องสมุดเข้าร่วมประชุมวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์

ส่วนบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณาธิการ มีระดับความคิดเห็นไม่ต่างกัน ผู้บริหารและบรรณาธิการเห็นว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้บุคลากรห้องสมุดเข้าฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ การส่งเสริมให้บุคลากรห้องสมุดเข้าร่วมประชุมวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์ การกำหนดนโยบายด้านบุคลากรห้องสมุด และการดูแลให้บุคลากรห้องสมุดปฏิบัติตามนโยบาย สอดคล้องกับการศึกษาของ Sulaiman Al-Ogla (1998) ที่พบว่าห้องสมุดโรงพยาบาลและห้องสมุดทางการแพทย์ต้องการบุคลากรที่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ เพื่อที่จะสามารถให้บริการสารสนเทศและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดและการบริการแก่ผู้ใช้ได้

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่า ผู้บริหารและบรรณาธิการเห็นว่าบทบาทที่ผู้บริหารควรปฏิบัติในดำเนินงานบุคลากรจะอยู่ในระดับสูงกว่าบทบาทที่ผู้บริหารปฏิบัติจริงทุกเรื่อง

2.1.2 งานงบประมาณและการเงิน

เมื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปของผู้บริหารในด้านการบริหารงาน งานงบประมาณและการเงินโดยรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในระดับปานกลาง (2.67) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น คือ การให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินในการดำเนินงานห้องสมุด (3.31) การวางแผนนโยบายด้านงบประมาณ (3.16) และการกำหนดงบประมาณห้องสมุด (3.01) ตามลำดับ สำหรับบรรณาธิการมีความเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง (2.81) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ดังนี้ การวางแผนนโยบายด้านงบประมาณ (3.26) การกำหนดงบประมาณห้องสมุด (3.20) และการให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินในการดำเนินงานห้องสมุด (2.96) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณาธิการที่มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านการบริหารงาน งานงบประมาณและการเงินโดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณาธิการมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับบทบาทใน 2 เรื่องที่พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือ การให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินในการดำเนินงานห้องสมุด และการควบคุมและตรวจสอบการเงินของห้องสมุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารเห็นว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงในทุกๆ ด้านเป็นสิ่งสำคัญในระดับปานกลาง โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การให้ความสะดวกในการเบิก

จ่ายเงินในการดำเนินงานห้องสมุด รองลงมา คือ การวางนโยบายด้านงบประมาณ และการกำหนดงบประมาณห้องสมุด ซึ่งผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานห้องสมุด งานงบประมาณและการเงินเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการวางนโยบายด้านงบประมาณและการกำหนดงบประมาณของห้องสมุด

บรรณารักษ์เห็นว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในเกือบทุกด้านเป็นสิ่งสำคัญในระดับปานกลาง โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การวางนโยบายด้านงบประมาณ รองลงมา คือ การกำหนดงบประมาณห้องสมุด และการให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินในการดำเนินงานห้องสมุด

ส่วนการศึกษามบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานงบประมาณและการเงินโดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (3.91) สูงกว่าผู้บริหาร (3.53) โดยผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ดังนี้ การให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินในการดำเนินงานห้องสมุด (3.84) การวางนโยบายด้านงบประมาณห้องสมุด (3.80) และการกำหนดงบประมาณห้องสมุด (3.75) ตามลำดับ สำหรับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานงบประมาณและการเงิน ใน 4 เรื่อง ที่ผู้บริหารมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในระดับปานกลาง คือ การสนับสนุนห้องสมุดหารายได้พิเศษมาใช้มาใช้ในการดำเนินงาน (3.36) การควบคุมและตรวจสอบการเงินของห้องสมุด (3.36) การจัดทำสถิติการเงินของห้องสมุด (3.20) และให้ห้องสมุดมีเงินสำรองจ่ายไว้ใช้ในการดำเนินงาน (3.16)

บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานงบประมาณและการเงิน บรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในระดับมากทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น คือ การวางนโยบายด้านงบประมาณห้องสมุด (4.18) การกำหนดงบประมาณห้องสมุด (4.07) และการให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินในการดำเนินงานห้องสมุด (4.07) ตามลำดับ

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานงบประมาณและการเงินโดยรวม พบว่า แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (3.91) สูงกว่าผู้บริหาร (3.53) ได้แก่เรื่อง การให้ห้องสมุดมีเงินสำรองจ่ายไว้ใช้ในการดำเนินงาน

การสนับสนุนให้ห้องสมุดหารายได้พิเศษมาใช้ในการดำเนินงาน การควบคุมและตรวจสอบการเงินของห้องสมุด การวางแผนนโยบายด้านงบประมาณห้องสมุด การกำหนดงบประมาณห้องสมุด การปรับปรุงงบประมาณห้องสมุดทุกปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารเห็นว่า *บทบาทที่ควรปฏิบัติ* ในทุกๆ ด้านเป็นสิ่งสำคัญในระดับปานกลาง โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินในการดำเนินงานห้องสมุด รองลงมา คือ การวางแผนนโยบายด้านงบประมาณ และการกำหนดงบประมาณห้องสมุด ซึ่งผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานห้องสมุด งานงบประมาณและการเงินเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการวางแผนนโยบายด้านงบประมาณและการกำหนดงบประมาณของห้องสมุด เพราะงบประมาณที่ได้รับจะเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนากิจกรรมต่างๆภายในห้องสมุด โดยเฉพาะการกำหนดจำนวนทรัพยากร และการให้บริการของห้องสมุด (Vernon, 1986: 38) การใช้จ่ายเงินแต่ละรายการ หรือใช้จ่ายเงินแต่ละประเภทให้เป็นไปตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ซึ่งเป็นรายได้หลักและเป็นรายได้ประจำส่วนใหญ่ ดังนั้น การจัดการงบประมาณที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับผู้บริหารห้องสมุด ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดเตรียมงบประมาณ และการบริหารงบประมาณที่ได้มาจากการจัดสรรให้ห้องสมุดจากหน่วยงานต้นสังกัด

สำหรับบรรณารักษ์เห็นว่า *บทบาทที่ควรปฏิบัติ* ของผู้บริหารในเกือบทุกด้านเป็นสิ่งสำคัญในระดับปานกลาง โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การวางแผนนโยบายด้านงบประมาณ รองลงมา คือ การกำหนดงบประมาณห้องสมุด และการให้ความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินในการดำเนินงานห้องสมุด ซึ่งสนับสนุนการศึกษาของกิ่งกนก สีวเทวินทรา (2527) และศิริพร คังจิวรัมย์ (2531) พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการดำเนินงานห้องสมุดด้านงบประมาณน้อย ในขณะที่สมควรจะมีนโยบายในการพัฒนาการเงินห้องสมุดและเพิ่มงบประมาณให้แก่ห้องสมุดอีกด้วย

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์เห็นว่าบทบาทที่ผู้บริหารควรปฏิบัติในด้านงานงบประมาณและการเงินจะอยู่ในระดับสูงกว่าบทบาทที่ผู้บริหารปฏิบัติจริงทุกเรื่อง

2.1.3 งานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์

ผลการศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานห้องสมุด โรงพยาบาลทั่วไปของผู้บริหารในด้านการบริหารงาน งานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์โดยรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า มีบทบาทในระดับปานกลาง (2.84) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบทบาทการสนับสนุน

ห้องสมุดในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน (3.28) การส่งเสริมให้ห้องสมุดมีอาคารหรือห้องสมุดที่เป็นเอกเทศ (3.16) และการดัดแปลงห้องสมุดให้เหมาะสมกับการทำงาน (3.14) ตามลำดับ ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในเรื่องการควบคุมและตรวจสอบการใช้ครุภัณฑ์ของห้องสมุด ผู้บริหารมีบทบาทในระดับน้อย (2.49) และบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในระดับปานกลาง (2.91) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการวางแผนจัดเนื้อที่และสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดให้เหมาะสม (3.15) การดัดแปลงห้องสมุดให้เหมาะสมกับการทำงาน (3.13) และการคัดเลือกครุภัณฑ์ห้องสมุด (3.09) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านการบริหารงาน งานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่มีบทบาทใน 3 เรื่องที่พบว่า แตกต่างกัน ได้แก่ การคัดเลือกครุภัณฑ์ห้องสมุด การควบคุมและตรวจสอบการใช้ครุภัณฑ์ของห้องสมุด การสนับสนุนห้องสมุดในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์เห็นว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในงานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ทุกๆ ด้านเป็นสิ่งสำคัญในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการสนับสนุนห้องสมุดในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้ห้องสมุดมีอาคารหรือห้องสมุดที่เป็นเอกเทศ และการดัดแปลงห้องสมุดให้เหมาะสมกับการทำงาน ตามลำดับ อาจเนื่องจากผู้บริหารไม่เห็นถึงความสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้แก่ห้องสมุดในด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ เพราะห้องสมุดและบรรณารักษ์ยังมีสภาพความพร้อมที่จะให้บริการได้ เนื่องจากบรรณารักษ์อาจจะต้องปฏิบัติงานหลายอย่าง ทั้งงานห้องสมุดและงานวิชาการของโรงพยาบาล และห้องสมุดยังเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายวิชาการที่สามารถให้สารนิเทศทางการแพทย์แก่ผู้บริหาร โรงพยาบาลได้อย่างเพียงพอแล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของประสิทธิ์ จอมศรี (2530) ที่พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทต่อการดำเนินงานห้องสมุดในด้านต่างๆ อันได้แก่ การตั้งงบประมาณห้องสมุด การซื้อครุภัณฑ์ตามความจำเป็น การจัดหาหนังสือและวารสารที่คุณค่ามาให้บริการ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังเห็นว่า บรรณารักษ์ควรมีอิสระในการบริหารงานห้องสมุดอีกด้วย

สำหรับการศึกษามหาวิทยาลัยควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์โดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (4.00) สูงกว่าผู้บริหาร (3.53) การศึกษางานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ตามงาน

ประเภทต่างๆ ผู้บริหารเห็นว่าควรมีบทบาทในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในการสนับสนุนห้องสมุดในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน (3.98) การดัดแปลงห้องสมุดให้เหมาะสมกับการทำงาน (3.81) และการส่งเสริมให้ห้องสมุดมีอาคารหรือห้องสมุดที่เป็นเอกเทศ (3.75) ตามลำดับ และบรรณารักษ์เห็นว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น การสนับสนุนห้องสมุดในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน (4.45) การส่งเสริมให้ห้องสมุดมีอาคารหรือห้องสมุดที่เป็นเอกเทศ (4.22) และการวางแผนจัดเนื้อที่และสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดให้เหมาะสม (4.22) ตามลำดับ

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์โดยรวม พบว่า แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (4.00) สูงกว่าผู้บริหาร (3.53) ทุกเรื่อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์เห็นว่าบทบาทที่ผู้บริหารควรปฏิบัติในเกือบทุกด้านเป็นสิ่งสำคัญในระดับมาก โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนห้องสมุดในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้ห้องสมุดมีอาคารหรือห้องสมุดที่เป็นเอกเทศ และการวางแผนจัดเนื้อที่และสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดให้เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปส่วนใหญ่ยังไม่มีการสนับสนุนด้านอาคารสถานที่อย่างจริงจัง เพราะใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ประกอบกับโรงพยาบาลทั่วไป ยังเน้นการรักษาพยาบาลผู้ป่วย จึงทำให้ผู้บริหารและบรรณารักษ์เห็นความสำคัญที่ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดในด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์เพิ่มขึ้น บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดเกี่ยวกับงานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ จากการศึกษาของ พรทิพย์ เพชรแสน (2523) พบว่า ผู้บริหารควรเห็นถึงความสำคัญของห้องสมุดว่า ควรมีวัสดุครุภัณฑ์ในการดำเนินงานที่ทันสมัยมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเข้าใช้ห้องสมุดของผู้ใช้บริการให้มีจำนวนมากขึ้น

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์เห็นว่าบทบาทที่ผู้บริหารควรปฏิบัติในด้านงานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์จะอยู่ในระดับสูงกว่าบทบาทที่ผู้บริหารปฏิบัติจริงทุกเรื่อง

2.1.4 งานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน

การศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปของผู้บริหารในด้านการบริหารงาน งานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารมีบทบาทในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (3.00) สูงกว่าผู้บริหาร (2.46) โดยผู้บริหารเห็นว่ามีบทบาทในระดับปานกลาง 2 เรื่อง ได้แก่ การกำหนดแผนการดำเนินงานห้องสมุด (2.61) การเสนอแนะและให้ข้อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุด (2.60) ส่วนเรื่องอื่นๆ เห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบทบาท การประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุด (2.46) การคัดเลือกคณะกรรมการห้องสมุด (2.40) และการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานห้องสมุด (2.40) ตามลำดับ และบรรณารักษ์เห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นการกำหนดแผนการดำเนินงานห้องสมุด (3.07) การประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุด (3.07) และการเสนอแนะและให้ข้อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุด (3.07) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์สำหรับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านการบริหารงาน งานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (2.92) สูงกว่าผู้บริหาร (2.74) โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์สูงกว่าผู้บริหารในทุกๆ เรื่อง ยกเว้นบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมให้บุคลากรห้องสมุดเข้าฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ บรรณารักษ์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับมาก (3.94)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงพยาบาล ในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยรวม พบว่า แยกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (3.00) สูงกว่าผู้บริหาร (2.46) เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ในเรื่องต่างๆ พบว่า แยกต่างกัน ทุกเรื่อง โดยบรรณารักษ์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารในทุกๆ เรื่อง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารเห็นว่ามิตบพาทที่ปฏิบัติจริงในทุกๆ ด้านในระดับน้อย โดยบพาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด คือ การกำหนดแผนการดำเนินงานห้องสมุด การเสนอแนะและให้ข้อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุด และการประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุด บรรณาธิการเห็นว่าบพาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในทุกๆ ด้านเป็นสิ่งสำคัญในระดับปานกลาง โดยบพาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด คือ การกำหนดแผนการดำเนินงานห้องสมุด การเสนอแนะและให้ข้อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุด และการประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุด งานวางแผน ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นอีกบพาทหนึ่งของผู้บริหารในการบริหารงานห้องสมุด เพราะงานวางแผน ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน จะเป็นการประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดว่าดำเนินไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด และควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางใด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น (ธีระชัย เชนนะศิริ, 2540: 61-64) อีกทั้งยังเป็นการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่อาจจะมีขึ้นในอนาคต เช่น การเพิ่มจำนวนบุคลากร งบประมาณ และวัสดุครุภัณฑ์ห้องสมุด เป็นต้น (Vernon, 1986: 40-41)

การศึกษามิตบพาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยรวม พบว่า ผู้บริหารที่มีความเห็นว่า ผู้บริหารควรมิตบพาทโดยรวมในระดับปานกลาง (3.32) ส่วนบรรณาธิการมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรมิตบพาทในระดับมาก (3.69) โดยผู้บริหารมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรมิตบพาทในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบพาท การเสนอแนะและให้ข้อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุด (3.45) การประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุด (3.41) และการคัดเลือกคณะกรรมการห้องสมุด (3.40) ตามลำดับ บรรณาธิการมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรมิตบพาทระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในบพาท การกำหนดแผนการดำเนินงานห้องสมุด (3.79) การคัดเลือกคณะกรรมการห้องสมุด (3.75) และการเป็นคณะกรรมการห้องสมุดโรงพยาบาล (3.71) ตามลำดับ

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณาธิการเกี่ยวกับบพาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาล ในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยรวม พบว่า แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณาธิการ (3.69) สูงกว่าผู้บริหาร (3.32)

การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณาธิการเกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหารห้องสมุด ด้านงานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ในเรื่องต่างๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน สำหรับบทบาทของผู้บริหารใน 3 เรื่อง ที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณาธิการ แตกต่างกัน ได้แก่ การกำหนดแผนการดำเนินงานห้องสมุด การกำหนดวิธีการทำงานแก่บุคลากร การเป็นคณะกรรมการห้องสมุด โรงพยาบาล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บริหารเห็นว่ามีบทบาทที่ควรปฏิบัติในทุกๆ ด้านในระดับปานกลาง โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด คือ การเสนอแนะและให้ข้อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุด การประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุด และการคัดเลือกคณะกรรมการห้องสมุด เหตุที่ผู้บริหารเห็นว่าควรมีบทบาทในงานวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นว่า ห้องสมุดเป็นงานที่อยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายวิชาการของโรงพยาบาล หน้าที่ในการวางแผนตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุด มีฝ่ายวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ (สำนักงานปลัดกระทรวง, 2525: 257) จึงทำให้ผู้บริหารมีความเห็นแตกต่างไปจากบรรณาธิการ และให้ความสำคัญกับบทบาทในการเสนอแนะและให้ข้อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุด มากกว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุด

บรรณาธิการเห็นว่าบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารในทุกๆ ด้านเป็นสิ่งสำคัญในระดับมาก โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด คือ การกำหนดแผนการดำเนินงานห้องสมุด การคัดเลือกคณะกรรมการห้องสมุด และการเป็นคณะกรรมการห้องสมุดโรงพยาบาล เนื่องจากห้องสมุด โรงพยาบาลส่วนใหญ่มีบรรณาธิการเพียงคนเดียว จึงทำให้การดำเนินงานของห้องสมุดไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานเท่าที่ควร (St. Clair, 1986: 26) การให้ความสำคัญกับการกำหนดแผนการดำเนินงานห้องสมุด ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากการกำหนดของคณะกรรมการห้องสมุดจึงมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การคัดเลือกคณะกรรมการห้องสมุด โดยมีผู้บริหาร โรงพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการ (สำนักงานปลัดกระทรวง, 2525: 39-40) ด้วยนั้น จะทำให้ผู้บริหาร โรงพยาบาลสามารถมองเห็นความต้องการของผู้ใช้บริการและห้องสมุด รวมทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานอย่างชัดเจน (St. Clair, 1986: 35)

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่า ผู้บริหารและบรรณาธิการเห็นว่าบทบาทที่ผู้บริหารควรปฏิบัติในด้านงานวางแผน ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานจะอยู่ในระดับสูงกว่าบทบาทที่ผู้บริหารปฏิบัติจริงใน 5 เรื่อง ส่วนใน 2 เรื่อง คือ การกำหนดแผนการดำเนินงานห้องสมุด และการเสนอแนะและให้ข้อแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานห้องสมุดแก่บรรณาธิการ ผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นระหว่างบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรปฏิบัติในระดับปานกลางเท่ากัน

2.2 ด้านงานเทคนิค

ผลการศึกษามบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปของผู้บริหารใน ด้านงานเทคนิคโดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณาธิการมีความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการดำเนินงานเทคนิค ระดับปานกลาง แต่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณาธิการ (3.07) สูงกว่าผู้บริหาร (2.78) ผู้บริหารเห็นว่า มีบทบาทระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด การสนับสนุนให้มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด (3.14) การจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงานแก่บรรณาธิการอย่างเหมาะสม (3.08) และการให้บุคลากรของโรงพยาบาลมีส่วนในการเสนอรายชื่อสิ่งพิมพ์เพื่อให้ห้องสมุดจัดซื้อ(3.03) ตามลำดับ

บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานเทคนิคของห้องสมุดตามงานประเภทต่างๆ บรรณาธิการเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทระดับมาก ในเรื่องการให้บุคลากรของโรงพยาบาลมีส่วนในการเสนอรายชื่อสิ่งพิมพ์เพื่อให้ห้องสมุดจัดซื้อ (3.84) แต่สำหรับงานเทคนิคเรื่องอื่นๆ บรรณาธิการเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทระดับปานกลาง โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การวางแผนนโยบายคัดเลือกทรัพยากรห้องสมุด (3.34) การเสนอแนะทรัพยากรห้องสมุดโดยติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการ (3.17) และการสนับสนุนห้องสมุดให้ประสานกับห้องสมุดอื่นๆ ในด้านการแลกเปลี่ยนและรับบริจาคสิ่งพิมพ์ (3.05) ตามลำดับ

เมื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณาธิการเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานเทคนิคของห้องสมุด โดยรวม พบว่า แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณาธิการ (3.07) สูงกว่าผู้บริหาร (2.78) ได้แก่บทบาทในเรื่อง การวางแผนนโยบายคัดเลือกทรัพยากรห้องสมุด การเสนอแนะทรัพยากรห้องสมุดโดยติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการ การให้บุคลากรของโรงพยาบาลมีส่วนในการ

เสนอรายชื่อถึงพิมพ์เพื่อให้ห้องสมุดจัดซื้อ การสนับสนุนห้องสมุดให้ประสานกับห้องสมุดอื่นๆ
 ในด้านการแลกเปลี่ยนและรับบริจาคถึงพิมพ์ การเสนอแนะในการกำหนดระบบการจัดหมู่
 ทรัพยากรห้องสมุดให้เหมาะสมและเป็นสากล การให้ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกหนังสือที่ถ้า
 สมัยออกจากห้องสมุด

ผลการศึกษาบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงาน
 เทคนิคของห้องสมุดโดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารควรมีบท
 บทบาทในการดำเนินงานเทคนิค ระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (4.08) สูงกว่า
 ผู้บริหาร (3.61) และผู้บริหารมีความเห็นว่า ควรมีบทบาทในระดับมาก 7 เรื่อง โดยบทบาทที่มีค่า
 เฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนให้มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการดำเนิน
 งานห้องสมุด (3.94) การให้บุคลากรของโรงพยาบาลมีส่วนในการเสนอรายชื่อถึงพิมพ์เพื่อให้ห้อง
 สมุดจัดซื้อ (3.89) และการจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงานแก่บรรณารักษ์อย่าง
 เหมาะสม (3.83) โดยบรรณารักษ์มีความเห็นว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในระดับมาก โดย
 บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การให้บุคลากรของโรงพยาบาลมีส่วนในการ
 เสนอรายชื่อถึงพิมพ์ เพื่อให้ห้องสมุดจัดซื้อ (4.43) การสนับสนุนให้มีการนำระบบคอมพิวเตอร์
 มาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุด (4.41) และการสนับสนุนการเพิ่มปริมาณหนังสือที่ควรมีในห้อง
 สมุดโรงพยาบาล (4.28)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและ
 บรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาล ในการดำเนินงานเทคนิคของ
 ห้องสมุดโดยรวม พบว่า แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (4.08) สูงกว่าผู้
 บริหาร (3.61) โดยเกือบทุกเรื่องมีความแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ใน
 ระดับมาก และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ สูงกว่าผู้บริหาร ยกเว้น บทบาทในเรื่อง การ
 กำหนดนโยบายซ่อมแซมหนังสือ ที่พบว่า ไม่มีความแตกต่าง งานเทคนิคของห้องสมุดจะต้องใช้
 บุคลากรที่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้ดำเนินงาน (จารุวรรณ ถินสุโสภา, 2527:
 219) หรือผู้ที่มีความรู้ทางสาขาวิชาเฉพาะนั้นๆ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกทรัพยากรห้องสมุด
 (รัฐจวน อินทรกำแหง, 2520: 114) แต่สิ่งสำคัญในการดำเนินงานเทคนิค คือ ผู้ใช้บริการห้อง
 สมุดโรงพยาบาล และนโยบายดำเนินงานเทคนิคที่ถูกกำหนดขึ้นจากผู้บริหาร เช่น นโยบายการคัด
 เลือกรหัสเรียกทรัพยากร นโยบายการจัดซื้อ จัดหาทรัพยากร หรือนโยบายการซ่อมแซมหนังสือ เป็นต้น
 จะเป็นสิ่งที่กำหนดวิธีการดำเนินงานด้านงานเทคนิคของห้องสมุดโรงพยาบาล

2.3 ด้านงานบริการ

ผลการศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการบริหารงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปของผู้บริหารในด้านการบริการโดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (2.96) สูงกว่าผู้บริหาร (2.72) ผู้บริหารเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในระดับปานกลาง 7 เรื่อง โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมให้งานบริการของห้องสมุดเป็นสิ่งสนับสนุนงานวิชาการของโรงพยาบาล (3.20) การสนับสนุนให้นำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการบริการของห้องสมุด (3.00) การกำหนดนโยบายการให้บริการของห้องสมุด (2.88)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริการของห้องสมุดโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริการของห้องสมุด พบว่า ไม่แตกต่างกัน สำหรับบทบาทใน 4 เรื่องที่พบว่า มีความแตกต่างกัน ได้แก่ การกำหนดนโยบายการให้บริการของห้องสมุด การส่งเสริมให้งานบริการของห้องสมุดเป็นสิ่งสนับสนุนงานวิชาการของโรงพยาบาล การวางระเบียบการใช้บริการห้องสมุด การส่งเสริมให้มีบริการถ่ายเอกสารที่มีประสิทธิภาพในห้องสมุด

การศึกษามุมมองที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริการของห้องสมุด บรรณารักษ์เห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมให้งานบริการของห้องสมุดเป็นสิ่งสนับสนุนงานวิชาการของโรงพยาบาล (3.54) การปรับปรุงห้องสมุดให้ได้มาตรฐานห้องสมุดโรงพยาบาล (3.28) และการกำหนดนโยบายการให้บริการของห้องสมุด (3.26)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร ด้านงานบริการ ความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นว่า ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารของห้องสมุดในหลายๆ ด้าน ดังนั้น งานบริการของห้องสมุดบรรณารักษ์ควรจะเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการดำเนินงานไปตามวิธีการให้บริการของห้องสมุด สอดคล้องกับ Buchanan (1993) ที่ระบุว่า บทบาทของผู้บริหาร ด้านงานบริการของห้องสมุด จะขึ้นอยู่กับโครงสร้างและสภาพการดำเนินงานภายในหน่วยงาน การติดต่อสื่อสารระหว่างบรรณารักษ์และผู้บริหาร และความต้องการสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร

การศึกษามติบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริการของห้องสมุดโดยรวม พบว่า ผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (3.99) สูงกว่าผู้บริหาร (3.63) ผู้บริหารเห็นว่า ควรมีบทบาทในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมให้งานบริการของห้องสมุดเป็นถึงสนับสนุนงานวิชาการของโรงพยาบาล (4.05) การสนับสนุนให้นำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการบริการของห้องสมุด (3.95) การปรับปรุงห้องสมุดให้ได้มาตรฐานห้องสมุดโรงพยาบาล (3.88) สำหรับบรรณารักษ์เห็นว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในระดับมาก โดยบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนให้นำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการบริการของห้องสมุด (4.37) การส่งเสริมให้งานบริการของห้องสมุดเป็นถึงสนับสนุนงานวิชาการของโรงพยาบาล (4.32) การปรับปรุงห้องสมุดให้ได้มาตรฐานห้องสมุดโรงพยาบาล (4.24)

การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริการของห้องสมุดโดยรวม พบว่า แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (3.99) สูงกว่าผู้บริหาร (3.63) ได้แก่ บทบาทในเรื่องการวางระเบียบการใช้บริการห้องสมุด การปรับปรุงห้องสมุดให้ได้มาตรฐานห้องสมุดโรงพยาบาล การสนับสนุนให้นำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการบริการของห้องสมุด การส่งเสริมให้บรรณารักษ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการบริการระหว่างห้องสมุดทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร ด้านงานบริการ ความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ เนื่องจากงานบริการของห้องสมุดเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าและการพัฒนาทางด้านวิชาการของโรงพยาบาล งานบริการของห้องสมุดจึงเป็นงานได้รับการสนใจและสนับสนุนมากกว่างานด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Foster (1983) ที่พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับงานบริการของห้องสมุดและต้องการให้ห้องสมุดได้รับการพัฒนาให้ได้ตรงตามมาตรฐานของห้องสมุดโรงพยาบาล เพราะจะทำให้โรงพยาบาลมีบทบาทและมีอิทธิพลทางด้านงานวิชาการในภูมิภาคนั้น ในขณะที่บรรณารักษ์เห็นว่างานบริการของห้องสมุดจะมีประสิทธิภาพได้จะต้องขึ้นอยู่กับบทบาทในการสนับสนุนงานด้านต่างๆ ของห้องสมุดจากผู้บริหารอย่างเต็มที่ทุกๆ ด้าน

2.4 บทบาทของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์

2.4.1 การเปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์

ผลการวิเคราะห์บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงพยาบาลในการดำเนินงานห้องสมุด โรงพยาบาลทั่วไปในแต่ละด้าน ผู้บริหารเห็นว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการดำเนินงานห้องสมุดในแต่ละด้าน ระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ งานเทคนิค (2.78) งานบริการ (2.72) งานบริหาร (2.68) ตามความเห็นของบรรณารักษ์ พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการดำเนินห้องสมุดในแต่ละด้าน ระดับปานกลาง ได้แก่ งานเทคนิค (3.07) งานบริการ (2.96) งานบริหาร (2.91)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงพยาบาล ในการดำเนินงานห้องสมุด โรงพยาบาลทั่วไป ตามความเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ในแต่ละงาน พบว่า

งานบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (2.91) สูงกว่าผู้บริหาร (2.68)

งานเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (3.07) สูงกว่าผู้บริหาร (2.78)

งานบริการ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงพยาบาล ในการดำเนินงานห้องสมุด โรงพยาบาลทั่วไป ตามความเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ในแต่ละงาน พบว่า งานบริหาร และงานเทคนิค มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นแตกต่างกัน สำหรับงานบริการ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารยังไม่เห็นถึงความสำคัญของห้องสมุด จึงทำให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานบริหารและงานเทคนิคของห้องสมุดน้อย เพราะการดำเนินงานของห้องสมุดค้ำงานบริหาร และงานเทคนิคจะต้องใช้งบประมาณและค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง ประกอบกับโรงพยาบาลทั่วไปก็มี

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงเช่นกัน ดังนั้น งานคลังถ้าวของห้องสมุดจึงอาจถูกมองข้ามไป ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารก็มุ่งหวังว่าห้องสมุดจะสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ถึงแม้ว่าการบริการของห้องสมุดจะยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการ ได้ดีนักก็ตาม (St.Clair and Williamson, 1986: 32)

2.4.2 การเปรียบเทียบบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์

ถ้ารับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป ตามความเห็นของผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในการดำเนินงานแต่ละงาน ระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ งานบริการ (3.63) งานเทคนิค (3.61) งานบริหาร (3.52) และตามความเห็นของบรรณารักษ์พบว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทในการดำเนินงานแต่ละงาน ระดับมาก ได้แก่ งานเทคนิค (4.08) งานบริการ (3.99) งานบริหาร (3.89)

เมื่อนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์ เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป ตามความเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์โดยรวมทุกด้าน พบว่า แตกต่างกัน ผลการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์ เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปตามความเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ในแต่ละด้าน พบว่า แตกต่างกัน ในทุกๆ ด้าน ได้แก่

ด้านบริหาร แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (3.89) สูงกว่าผู้บริหาร (3.52)

ด้านเทคนิค แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (4.08) สูงกว่าผู้บริหาร (3.61)

ด้านบริการ แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ (3.99) สูงกว่าผู้บริหาร (3.63)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงพยาบาลในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปตามความเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ในแต่ละด้าน พบว่า แตกต่างกัน ในทุกๆ ด้าน ได้แก่ ด้านบริหาร ด้านเทคนิค ด้านบริการ อาจเป็นเพราะผู้บริหาร เห็นว่า ห้องสมุดควรจะดำเนินงาน

โดยบรรณาธิการที่มีคุณวุฒิทางบรรณาธิการศาสตร์โดยตรง และมีความรู้เสริมทางด้านการแพทย์ แล้ว งานทั้งด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุด บรรณาธิการจะสามารถรับผิดชอบในการดำเนินงานห้องสมุดได้เอง ตลอดจนต้องกับการศึกษาของ Florence and Matheson (1993) พบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของห้องสมุดได้รับการศึกษาอบรม เพื่อเพิ่มเติมความรู้ในด้านต่างๆ มากขึ้น เพื่อให้บุคลากรของห้องสมุดสามารถให้บริการผู้ใช้ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการให้บริการที่ทันสมัย และการพัฒนาให้ห้องสมุดของหน่วยงานได้ทัดเทียมกับแหล่งวารสารนิเทศทางการแพทย์แหล่งอื่นๆ ด้วย

การพิสูจน์สมมติฐาน

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข มีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณาธิการมีความแตกต่างกัน
2. บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณาธิการไม่แตกต่างกัน เมื่อนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล มาตรวจสอบกับสมมติฐานการวิจัย พบว่า

บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาล

1. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร ด้านงานบริหารโดยรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณาธิการ แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณาธิการมีความแตกต่างกัน
2. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร ด้านงานเทคนิค ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณาธิการ แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณาธิการมีความแตกต่างกัน
3. บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร ด้านงานบริการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณาธิการ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า บทบาทที่ปฏิบัติ

จริงของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์มีความแตกต่างกัน

บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาล

1. บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร ด้านงานบริหารโดยรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ แตกต่างกัน *ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย* ในข้อ 2 ที่ว่า บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

2. บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร ด้านงานเทคนิค ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ แตกต่างกัน *ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย* ในข้อ 2 ที่ว่า บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

3. บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร ด้านงานบริการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ แตกต่างกัน *ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย* ในข้อ 2 ที่ว่า บทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารในการดำเนินงานด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการของห้องสมุดโรงพยาบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นถึงระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์ในงานด้านต่างๆ ซึ่งพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร ด้านงานบริหารห้องสมุดโดยรวม มีระดับความคิดเห็นมากกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร

2. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร ด้านงานเทคนิคของห้องสมุด มีระดับความคิดเห็นมากกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร

3. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและบรรณารักษ์เกี่ยวกับบทบาทที่ควรปฏิบัติของผู้บริหาร ด้านงานบริการของห้องสมุด มีระดับความคิดเห็นมากกว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข ผู้บริหารโรงพยาบาล บรรณารักษ์ และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลทั่วไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีแนวทางดังนี้

1. งานบริหาร

- 1.1 ผู้บริหารโรงพยาบาล ควรให้การสนับสนุนบุคลากรของห้องสมุดให้ได้รับการศึกษาอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ เพื่อที่บุคลากรของห้องสมุดจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนางานของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การได้รับความรู้ใหม่ๆ จะทำให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพราะมีความรู้ในวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไปและทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- 1.2 ผู้บริหารโรงพยาบาล ควรวางแผนนโยบายด้านงบประมาณของห้องสมุด กำหนดงบประมาณ โดยให้บรรณารักษ์มีส่วนร่วมและมีการปรับปรุงงบประมาณของห้องสมุดทุกปี
- 1.3 การสนับสนุนทางครุภัณฑ์ของห้องสมุด โดยการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการดำเนินงาน
- 1.4 ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ซึ่งผู้บริหารได้ทราบและสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้ทันที่วงที่

2. งานเทคนิค

ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนให้มีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการดำเนินงานเทคนิคของห้องสมุด เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานของบรรณารักษ์ในการเรียกใช้และตรวจสอบข้อมูลในการจัดซื้อจัดหา และในการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรห้องสมุด ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรของโรงพยาบาลมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อทรัพยากรห้องสมุด เพราะจะทำให้บรรณารักษ์สามารถจัดหาทรัพยากร ได้หลากหลายและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุด ซึ่งจะเป็นการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการใช้ห้องสมุดอีกทางหนึ่งด้วย

3. งานบริการ

ผู้บริหารควรส่งเสริมให้งานบริการของห้องสมุดสนับสนุนงานวิชาการของโรงพยาบาล และนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการให้บริการ และปรับปรุงห้องสมุดให้ได้ตามมาตรฐานที่วางไว้

แนวทางการวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาการดำเนินงานห้องสมุดโรงพยาบาลส่วนภูมิภาค
2. ศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุด โรงพยาบาลมหาราช

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย